

Žalobkyně domáhala se žalobou, by žalovaní byli rukou společnou a nedílnou uznáni povinnými, nahraditi jí škodu, již jí způsobili vypleněním obchodu. Procesní soud první stolice uznal jednoho každého žalovaného povinným, nahraditi žalobkyni škodu, jež jí byla způsobena zjištěnou krádeží (podílnictvím na krádeži) toho kterého žalovaného. Odvolací soud k odvolání žalobkyně rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatelka uplatňuje jako dovolací důvod nesprávné právní posouzení věci dle §u 503 čís. 4 c. ř. s., leč neprávem. Soud odvolací v souhlasu s prvním soudem dospěl na základě obsahu trestních spisů ke skutkovému a právnímu závěru, že žalovaní nejednali ani společně, ani ve společném zlém úmyslu, nýbrž že každý z nich jednal na vlastní vrub. Tím je však odňat právní podklad pro solidární ručení všech žalovaných za veškerou škodu žalobkyni rabováním jejího obchodu při shluku davu povstalou. Ustanovení §§ 1301 a 1302 obč. zák. předpisuje totiž solidární ručení několika pachatelů jenom tehdy, když způsobili škodu společně, ať přímo, ať nepřímo, a to buď úmyslně, nebo když se nedá zjistiti, jaký podíl na škodě každý z nich měl. Pachatelé musí tedy především jednati společně ve smyslu §u 1301 obč. zák., tedy ve společném srozumění buď úmyslně, t. j. s vědomím a vůlí (§§ 1, 5 tr. zák.) v tom směru, by škoda povstala v rozměrech skutečně nastalých, neb aspoň s vědomím, že škoda taková následkem jich společného, úmyslného, bezprávného činu povstati může, buď jen kulpou, však tím způsobem, že není jisto, která škoda, kterým činem toho neb onoho spolčníka vznikla. Podle zjištění nižších soudů nejde při žalovaných vůbec o společný bezprávný čin ve smyslu §§ 1301 a 1302 obč. zák., čímž solidární jich ručení za veškerou škodu je vyloučeno. Tím vyloučen úmyslný čin v širším shora uvedeném smyslu společného konání a jsou proto žalovaní právi jen za tu škodu, kterou každý sám na svůj vrub, třeba úmyslně, způsobil. Srv. Stubenrauch Kom. z. AbGB. 1903, str. 654 ad B, Ehrenzweig, System d. öst. allg. Privatr. 1920, II. svazek, str. 92, čís. 3 a), Mayr, Lehrbuch des b. R. 1923, II. svazek, III. kniha, str. 92, 93, § 328. Citované dovolatelkou místo v Randově náhradě škody 1891, str. 16, nejedná o solidárním závazku, nýbrž o příčinné souvislosti.

Čís. 3419.

Stačí taková vědomost o osobě škůdce, by poškozený mohl proti němu vznést a podle §u 178 c. ř. s. odůvodniti své náhradní nároky.

Vyhradil-li si poškozený v žalobě, uplatňující některé nároky na náhradu škody, uplatniti ostatní nároky později, musí i ohledně těchto podat žalobu ve lhůtě §u 1478, 1489 obč. zák.

Ustanovení §u 1472 obč. zák. platí při řádné promlčecí lhůtě, nikoliv při lhůtách kratších (§ 1480, 1487, 1489 obč. zák.).

Neodevzdaná pozůstalost nenáleží k osobám, uvedeným v Šu 1472 obč. zák.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1924, Rv II 597/23.)

Dne 27. srpna 1919 srazil se manžel žalobkyně, jedá na voze, s motorovým vozem pouliční dráhy žalované obce, byl těžce poraněn a za několik dní zemřel. Žalobou ze dne 9. října 1919 domáhala se žalobkyně na žalovanou obci placení měsíční renty a náhrady výdajů pohřebních. Žalobní nárok byl uznán co do důvodu z polovice po právu, v poslední stolici rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 19. prosince 1922. Žalobou ze dne 14. února 1923 žalobkyně, poukazujíc k tomu, že si v onom sporu vyhradila nárok na náhradu škody za zničení vozu a z poranění koně při onom úrazu, domáhala se na žalovanou obci náhrady polovice hodnoty vozu a koně. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Odvolatelka vytýká, že první soud neposoudil věc správně v otázce promlčení. Nelze prý dovolávati se tříleté promlčecí lhůty proto, že dědici po zemřelém manželu žalobkyně byly nezletilé děti a promlčení proti nim nemůže prý započítati. Avšak z pozůstalostních spisů plyne, že k pozůstalosti přihlásila se jako dědička toliko žalobkyně, kdežto ostatní spoludědici, zůstavitelovy děti, vzdaly se právoplatně dědictví. Nelze proto na nezletilost těchto dětí, které nejsou dědici, vzíti vůbec zřetele při promlčecí lhůtě. Nesprávným jest názor odvolatelky, že promlčení počalo teprve, když Nejvyšší soud rozhodl v otázce, že žalovaná obec jest na škodě spoluvinná, ježto před tím žalobkyně neměla bezpečné jistoty, a tedy bezpečné vědomosti o tom, kdo škodu způsobil a zavinil. Vždyť žalobkyně sama podala na obec z důvodu náhrady škody následkem úrazu žalobu již v říjnu 1919, z čehož plyne nad vši pochybu, že věděla již tehdy, kdo škodu zavinil a jí způsobil. Nerozhoduje při tom, zda otázka zavinění byla již tehdy soudem právoplatně rozřešena a zda tedy byla zjištěna i rozsudkem. Stačí, když žalobkyně z okolností mohla bezpečně souditi na zavinění obce. Že tomu tak bylo, uznala sama žalobkyně podáním žaloby (§ 1478 obč. zák.: »an sich«). Nerozhoduje také, že si žalobkyně vyhradila v dřívější žalobě na obec další nároky. To by vadilo promlčení těchto nároků jen tehdy, kdyby je byla v zahájeném sporu uplatnila a kdyby se jednalo o takové nároky, které jí v době vzniku škody nebyly snad známy. Kdyby byl správným opačný názor žalobkyně, mohla by zažalováním nepatrné částky prodloužiti promlčecí lhůtu zcela libovolně. Neodůvodněným jest konečně i názor odvolatelky, že promlčení se staví po dobu, po kterou byla pozůstalost po zemřelém manželu projednávána, a že se proti pozůstalosti zdvojnásobuje lhůta promlčecí. Tento názor nemá v zákoně prážádné opory, naopak dle Šu 1493 obč. zák. čítá se do promlčecí lhůty doba, jak proti nástupci tak i proti zůstaviteli běžící.

N e j v ý š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobkyně uplatňuje v dovolacím spise výslovně důvody čis. 2, 3 a 4, ve skutečnosti však jen důvody čis. 2 a 4 Šu 503 c. ř. s. Dovolání

její jest ve všech směrech neoprávněno. Odvolací soud posoudil věc správně po stránce právní; vývody dovolacího spisu nejsou způsobilé, by vyvrátily věci i zákonu vyhovující důvody rozsudku odvolacího soudu. Pokud žalobkyně v dovolacím spise poukazuje na obsah vědeckých spisů Randy, Krainze a Mayera, nedokazuje nesprávnosti právního posouzení věci soudem druhé stolice, neboť ze správných právních úsudků jmenovaných právnických spisovatelů, s nimiž rozsudek soudu odvolacího není v rozporu, vyvozuje nesprávné závěry, kterýmž ovšem nelze přisvědčiti. Podle §u 1478 obč. zák. promlčuje se každé právo, nebylo-li ho v zákonné lhůtě užito, ač mohlo o sobě, tedy objektivně, býti vykonáno. Při žalobách o náhradu škody jest podle §u 1489 obč. zák. dalším zákonným požadavkem pro promlčení, by uplynuly tři roky od doby, kdy poškozený zvěděl o škodě a osobě škůdcově. Že žalobkyně o škodě, způsobené zničením vozu a poraněním koně, věděla již za tři měsíce po úrazu jejího manžela, že tudíž od doby, kdy zvěděla o škodě, uplynuly více než tři roky do dne, kdy podala nynější žalobu, jest již v rozsudku prvního soudu správně uvedeno a náležitě odůvodněno, žalobkyně v tomto směru vůbec ani nevytýká v dovolacím spise nesprávného právního posouzení. Že žalobkyně již 8. října 1919 spolehlivě věděla, kdo škodu způsobil, plyne zřejmě z odstavců čís. 3 až 7 žaloby č. j. Cg II 174/19, kterou tohoto dne podala u krajského soudu proti městské obci; v těchto žalobních odstavcích čís. 3 až 7 totiž podrobně a s plnou určitostí vylíčila, jak a proč se úraz stal, a obšírně odůvodňovala zavinění žalované obce na úraze tom. Žalobkyně neprávem nyní tvrdí v dovolacím spise, že rozsudek napadený má za to, že musila věděti, že žalovaná obec jest vinna na úrazu, již v čas tohoto úrazu. V rozsudku odvolacího soudu jest v této příčině jen uvedeno, že žalobkyně z okolností mohla bezpečně souditi na zavinění městské obce M. Tvrzení dovolacího spisu, že žalobkyně dověděla se o osobě škůdcově teprve rozsudkem Nejvyššího jako dovolacího soudu, vydaném 19. prosince 1922, v jejím prvním sporu, jest nesprávné; mínění její, že předpis §u 1489 obč. zák. žádá plnou jistotu o osobě škůdcově, kteréžto jistoty lze nabýti teprve právoplatným soudním rozsudkem, jest mylné. V §u 1489 obč. zák. jest obsažena modifikace všeobecné zásady §u 1478 obč. zák., že toliko objektivní překážky u vykonávání žalobního práva brání započetí promlčení žaloby. Předpis §u 1489 však nežádá, by poškozený měl úplnou a nezvratnou jistotu o tom, kdo škodu způsobil. Pouhá domněnka ovšem nestačí, ale vzhledem na ustanovení §u 1478 stačí taková vědomost o osobě škůdcově, aby poškozený mohl proti ní vznést a podle §u 178 c. ř. s. odůvodniti své náhradní nároky. Tuto znalost osoby škůdcovy — ne pouze domněnku — měla žalobkyně již v době podání své žaloby; důvodů, obsažených v této žalobě o zavinění žalované obce, mohla pro žalobu o náhradu škody, způsobené zničením vozu a poraněním koně, užiti již tenkrát, pokud se týče krátce potom a nejdéle za 3 měsíce po úrazu, kdy znala také již škodu, vzešlou zničením vozu i zraněním koně. Mínění znalce v prvním sporu, že obec nezavinila škodu, jest nedůležité, neboť o zavinění rozhoduje soud, nikoli znalec. Pro možnost, podati nynější žalobu nebylo třeba zjištění škůd-

covy osoby soudním rozsudkem a není důležité, že žalobkyně až do rozhodnutí prvního sporu v třetí stolici byla v nejistotě o tom, zdali spoluvina obce na úrazu bude právoplatně soudně zjištěna. Promlčení má za následek ztrátu práva proto, poněvadž oprávněná osoba byla nedbalá v uplatňování svého nároku; žalobkyně zanedbala své právo, domáhati se na městské obci M. náhrady škody, způsobené zničením vozu a poraněním koně. Žalobu o tuto náhradu mohla podati již na konci roku 1919, kdy zvěděla o škodě a kdy také již věděla spolehlivě, kdo škodu způsobil. Nižší soudy tudíž práve n uvedly, že nynější žaloba podána byla po uplynutí zákonné tříleté lhůty a že tedy je promlčena. Mohou ovšem nastati případy, kdy uplatňování nároku není objektivně možno, ačkoliv subjektivní podmínky §u 1489 obč. zák. zde jsou. V takových případech nepromlčuje se náhradní žaloba ve třech letech od doby, kdy poškozený zvěděl o osobě škůdce a o škodě, neboť není zde předpokladu §u 1478 obč. zák., aby žaloba o sobě mohla býti podána. Takového případu zde však není. Žalobkyně uvádí v dovolacím spise dvě věty z Randova německého spisu o náhradě škody, ale měla uvést dříve také větu, předeslanou tam těmito dvěma větám a objasňující jejich smysl. Všecky tři věty zní takto: »Jestliže škoda dostaví se teprve delší dobu po škodlivé události, jako na př. někdy při nervových onemocněních, počíná se tříletá promlčecí lhůta teprve seznáním škody, dodatečně se objevivší; jestliže při nejistém konečném výsledku poškození podána jest žaloba ve tříleté lhůtě, lze si vyhraditi další nárok náhradní; proto nepočíná se promlčení ani potud, pokud poškozený nemohl zjištěti příčinnou souvislost mezi zaviněním pachatelovým a mezi vzešlou škodou.« Že žalobkyně nemůže těchto výroků Randových užiti ke svému prospěchu, je zřejmo, neboť škoda, vzešlá zničením vozu a poraněním koně, dostavila se úplně již při prodeji koně, tedy za 3 měsíce po úrazu; později se žádná další škoda z tohoto důvodu již neobjevila, takže výsledek poškození a příčinná souvislost mezi zaviněním obce a vzešlou škodou byly už v době prodeje koně zcela jisté a žalobkyni známé. Z této úvahy také plyne, že žalobkyně ovšem byla oprávněna, v první žalobě vyhraditi si nárok na náhradu škody, způsobené zničením vozu a poraněním koně, poněvadž v době podání oné žaloby ještě neznala spolehlivě celé této škody. Ale výhrada ona byla platna jen v mezích §§ 1478 i 1489 obč. zák.; žalobkyně totiž měla tento svůj náhradní nárok uplatniti žalobou ve třech letech od doby, kdy zvěděla o celé této škodě. K výslovné oné výhradě v první žalobě byla oprávněna za tím účelem, aby v pozdějším sporu o náhradu této škody nebylo pochybností o tom, že se nároku na tuto škodu nevzdala mlčky tím, že neuplatňovala zároveň s nárokem, vymáhaným první žalobou, hned také nárok: druhého, totiž nároku z důvodu zničení vozu a poranění koně; výhradou onou však nemohla ke svému prospěchu prodloužiti zákonnou promlčecí lhůtu §u 1489 obč. zák., ani nemohla promlčení přerušiti podle §u 1497 obč. zák. Promlčecí lhůta činila, jak bylo již nahoře uvedeno, tři roky. Mnění žalobkynino, že proti pozůstalosti jejího manžela dlužno počítati tuto lhůtu dvojnásobně, jest mylné, neboť jednak výjimečné ustanovení §§ 1472 a 1485 obč. zák. o delší vydržecí a pro-

mlčecí lhůtě proti uvedeným tam osobám platí podle svého jasného znění jen při řádné vydržecí a promlčecí lhůtě a, jsouc vyjimečným zákonným ustanovením, nemůže býti podle §u 7 obč. zák. rozšiřováno na kratší lhůty §§ 1480, 1487 a 1489 obč. zák., jednak pozůstalost neodevzdaná nenáleží k osobám, uvedeným v §u 1472 obč. zák., neboť podle §§ 547 a 811, podle druhého odstavce §u 1462 a podle poslední věty §u 1464 obč. zák. ani dědicové zůstavitelovi, ani neodevzdaná pozůstalost nemají více práv, než měl zůstavitel a lze proti nim vznésti všechny námitky z osoby zůstavitelovy, tedy zde vzhledem na to, že zůstavitel byl osobou fysickou, lze také vznésti námitku tříletého promlčení právě tak, jako by mohla býti vznesena proti samému zůstaviteli. Otázka stavení promlčení podle §u 1494 obč. zák. z důvodu, že některé děti zemřelého byly v době jeho smrti a také potom ještě nějakou dobu nezletilé, nemůže v tomto sporu vůbec přicházeti v úvahu, poněvadž děti zemřelého byly sice podle zákonné posloupnosti povolány k dědictví po něm, ale nebyly k jeho pozůstalosti přihlášeny, nýbrž žalobkyně přihlásila se sama jako dědička k pozůstalosti a tedy podle §u 547 obč. zák. jen ona, nikoli děti, zastupovaly a zastupují pozůstalost jako samostatnou právnickou osobu, a nelze děti zemřelého pokládati za dědice, na které přešel zůstavitelův nárok na náhradu škody z důvodu zničení jeho vozu a poranění jeho koně. V tomto sporu je tudíž nedůležité, že některé z dětí zemřelého byly po jeho smrti ještě nějakou dobu nezletilé.

Čís. 3420.

V rozsudku o námitkách proti směnečnému platebnímu příkazu lze k žalobcovu návrhu směnečný platební příkaz zachovati v platnosti též s omezením exekuce na určité majetkové předměty dlužníka.

Zástavní věřitel má na vůli domáhati se uspokojení žalobou zástavní nebo žalobou o zaplacení dluhu. Tím, že věřitel nepřihlásil pohledávky ve vyrovnání, nepozbyl jí. Vyrovnání dlužníka nemá vlivu na uplatňování pohledávky v rámci oddělného práva. Osobní pohledávka, pokud převyšuje vyrovnací kvotu, jest pouhou pohledávkou naturální.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1924, Rv II 801/23.)

Proti směnečnému platebnímu příkazu na zaplacení 117.000 Kč namítl dlužník mimo jiné, že směnečný dluh doznal změny soudně potvrzeným vyrovnáním, dle něhož věřitelé obdrží 25% svých pohledávek, a že žalobkyně jest pouze oprávněna žádati 10%, které kvoty jsou dosud splatnými, nebo držeti se poskytnutých jí zástavních práv, z nichž arcíť prý obdrží více než 25% kvotu. Procesní soud první stolice ponechal směnečný platební příkaz v platnosti a obmezením, že exekuce jest přípustna pouze na zástavní práva žalobkyně, jež v rozsudku jednotlivě uvedl. Důvody: Soudně potvrzené vyrovnání nemění dle přesvědčení soudního dvoru ničeho na povaze a výši směnečného závazku žalovaného, pokud závazek tento jest kryt platnými a vyrovná-